

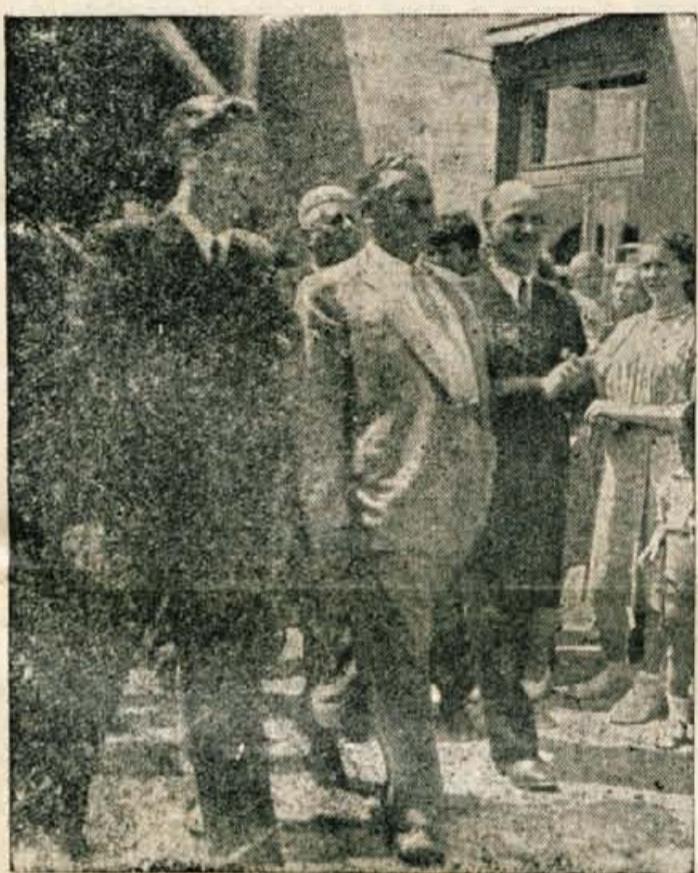
GLAS GORENJSKE

UREJA: UREDNIŠKI ODBOR / ODGOVORNİ UREDNIK SLAVKO BEZNİK / UREDNIŠTVO IN UPRAVA: KRAJN, SAVSKI BREG 2; TELEFON 475; TEKOC RACUN PRI NB KRAJN-OKOLICA ST. 624-5 T-127 / IZHAJA VSAKO SOBOTO / LETNA NAROČINA 400 DIN, POLLETNA 200 DIN, ČETRTLETNA 100 DIN, MESEČNA 35 DIN / POSAMEZNA STEVILKA STANE 8 DINARJEV

Maršal Tito je prišel osebno čestitati tržičkim čevljarijem

Največje priznanje delovnemu kolektivu „Triglava“ ob proslavi 50 letnice tovarne

- Tito prihaja! - Je že tu! - Take in podobne vzklik je bilo slišati v nedeljo dopoldne okoli pol dvanajst ure med tisočglavo množico pred tovarno čevljevem »Triglava« v Tržiču. Potem je začelo vse vprek izražati svoje navdušenje nad prihodom ljubljenega maršala, ki je v spremstvu člena zveznega Izvršnega sveta tov. Borisa Krajnerja, in generalmajorja

Maršal Tito v spremstvu predsednika delavskoga sveta tov. Benedičiča in direktorja tov. Stucina ogleduje tovarno

Milana Žežija stopil na govor v daljšem govoru zgodovino težki eder, ves okrajen s cvetom podjetja. Med drugim je jem in zelenjem. Ko se je vihar navdušenja pomiril, je Tito čestital delovnemu kolektivu k pomembnemu jubileju in mu željal v bodoče novih uspehov v prid delovnih ljudi. Dragi gost je nato prisostvoval umetniškemu programu, ki ga je izvedel ansambel Radia Ljubljana.

Maršal Tito si je z velikim zanimanjem ogledal vso tovarno. Delovni proces sta mu tolmačila direktor »Triglava« Ivan Stucin in predsednik delavskoga sveta Ivan Benedičič. Z ogledom tovarne je bil naš voditelj vidno zadovoljen. Ko je čez eno uro zapustil Tržič, mu je za odhodnico igrala godba, pozdravljali so ga pionirji, ki so mu prinesli šopek gorenjskih mageljnov, vsi drugi pa so mu zopet navdušeno vzklikali, srečni, da jih je počastil z obiskom in jim osebno čestital k jubileju.

Delovni kolektiv »Triglava« se je na proslavo 50 letnice tovarne skrbno pripravil. Že ves teden prej so bile v Tržiču različne športne in kulturne prireditve kot uvod v to pomembno praznovanje. Tekmovali so strelci, šahisti, kegljači lahkoatleti in člani kulturno-umetniških skupin ter tako dokazali močno razvito kulturno in fizično dejavnost v tovarni.

V nedeljo dopoldne je bila okrog 10. ure na svečano okrašenem prostoru pred tovarno glavna jugozidna slovesnost. Proslavi so prisostvovali člani vseh množičnih in poklicnih organizacij, predstavniki vseh poslovnih »Triglava« štrom po državi in članstvo tovarni-

škega delovnega kolektiva. Z varno čevljev z vsemi stroji, ki jih potrebuje čevljarska industrija za izdelavo najrazličnejše obutve.

Gospodarska kriza leta 1929 je podjetje občutno prizadela. Najbolj prizadeto pa je bilo delavstvo, ki ga je lastnik podjetja še bolj izkorisnil kakor poprep. Zaradi tega je prišlo leta 1934 do štrajka, v katerem je zahtevalo delavce zvišanje mezdi in uvedbo prostega sobotnega popoldneva. To je tudi doseglo.

Med okupacijo je dobršen del delavstva odšel v partizane, ostali pa so v tovarni sabotirali, tako da je padla prizvodna linija na polovico predvojne zmogljivosti. O junaštvu delavcev iz »Triglava« priča spominska plošča pred vhodom v tovarno, na kateri je vklesano 34 imen nekdanjih članov tega kolektiva, padlih med osvobodilno vojno.

Ob osvoboditvi je sprejelo delavstvo odgovorno nalogo: okupator je tovarno med umikom strahotno opustil, uničil del strojev in izropal skidča surovin. Zavedni delavci pa so spravili tovarno že po dveh mesecih v pogon. V kratkem času so dosegli predvojno kvalitetno in kapaciteto in doobili zato zvezno in 7 krat republiško prehodno zastavo v trajno last, od vlate LRS in Glavnega odbora sindikatov Slovenije pa s diplom in pohval. Razen tega je bilo posebej odlikovanih 29 članov kolektiva.

V novem gospodarskem sistemu se je »Triglava« kmalu znašel in uveljavil. V enem samem letu je dal na trgu 234 novih modelov kvalitetne obutve in tako znatno povečal assortiment.

Delovnemu kolektivu je čestital k pomembnemu jubileju tudi Tomo Brejc, ki je uvodoma poudaril, da so poleg partizanskih praznikov tudi proslave, kakršna je današnja, zelo pomembne, ker proslavljajo delo, od katerega je odvisen nadaljni razvoj socialistične demokracije. Ivan Novak-Očka je izročil kolektivu čestitke CK ZKS, Mavričij Borc čestitke Zveze sindikatov Slovenije, tovarši Boštjančič pa je čestital v imenu Okrajnega zbora prozvajalcev.

Sledil je prihod maršala Tita, o čemer smo uvodoma poročali. Pri svečanosti je sodeloval poleg godbe na pihala tudi orkester »Svobode«. Se pozno v noč je trajalo prijetno razpoloženje. Kamorkoli si šel, si slišal govoriti o obisku maršala Tita, na kar bodo tržički čevljariji še dolgo, dolgo posnali.

Izplačana je prva zavarovalna premija naročniku našega lista

30. maja t. l. se je pri delu v Jeseniški železarni smrtno ponesrečil Franc Velikonja, naročnik našega lista. Ker je imel do 15. maja t. l. redno poravnano naročino in je umrl zaradi obratne nesreče, nas je podružnica Državnega zavarovalnega zavoda v Kranju obvestila, da je izplačala pokojnikovi ženi Alojziji Velikonji, živeči v Dvorski vasi 34 pri Begunjah.

10.000 dinarjev

To je prva zavarovalna premija, ki jo je v kratikem času, odkar smo naše naročnike zavarovali, izplačala po družnici DOZ v Kranju.

Pohitite z vplačilom naročnine! Kdor se ni naročnik »Glasa Gorenjske« naj čimprej postane! Naš list v vsako gorenjsko hišo!

Nekaj misli s prve seje Okrajnega odbora SZDL v Radovljici

V podjetjih povzroča največ nejasnosti tarifna politika

Do volitev v zvezno in republiško ljudsko skupščino bo odbor SZDL radovljiskega kraja utrdil vaške in občinske organizacije

V četrtek, 2. julija, se je sestal na prvi seji novoizvoljeni odbor SZDL radovljiskega kraja. Za predsednika odbora je bil izvoljen tovarš Mirko Zlatnar, izvoljen pa je bil tudi 9-članski sekretariat in predsedniki komisij za telesno vzgojo in šport, za delo z ženami in za agitacijo in propagando.

V razpravi o naloga okrajnega odbora in občinskih odborov SZDL so se odborniki dalj čas zadržali ob pripravah na volitev v zvezno in republiško skupščino, ki bodo morali potruditi, da v poletnih mesecih delo v njihovih organizacijah ne bo za-

mrio, hkrati pa bodo morali obiskati vasi, kjer je bila pri zadnjih volitvah občutna abstinenca: v Češnjico in Jereku v Bohinju, v Zasip in Podhom pri Bledu in v Otok v občini Črnivec, kjer od zadnjih volitev v ljudske odbore niso imeli nobenega sestanka.

Da se bodo organizacije utr

Več idejnosti v prosvetno delo

Iz referata tov. Gostiševe na zasedanju OLO Kranj

Graditev socializma postavlja tudi kulturnoprosvetnim organizacijam vrsto nalog. Res da so le-te dosegle že pomembne uspehe, vendar sedanje stanje še vedno ni zadovoljivo. Razvoj kulturnoprosvetnega dela daleč zaostavlja z gospodarskim in političnim razvojem pit nas.

V nekaterih kulturnih delavcih se je vsidrilo mnenje, da kultura in prosveta nimata svojega družbenega cilja. Ta nekakšen kulturnoprosvetni žarpuvrat je ostank burzoznega pojmovanja kulture in prosvete, ki je graditeljem socializma popolnoma tuj. Vzrok, da kultura in prosveta ne gresta v korak z ostalim družbenim razvojem, je več. Učni programi bi morali postati takšni, da bi lahko vsa, kolikorliko marljiva mladina osvojila učno snov. Sedanji program za obvezno osmiletno šolanje je preobsežen in tudi vsebinsko ne ustrezal, ker predvsi delo vse premalo praktičnega dela. Zaradi obsežnosti učnega načrta so uspeli na vaših šolah, kjer mora mladina dobršen del časa posvetiti delu na polju, znatno slabši kakor v mestih. Prav zaradi pogojev, v katerih se otroci šolajo, so učni uspehi ob zaključku šolskega leta kaj različni. S pozitivnim uspehom je izdelalo 79,6% učencev.

Vzroke za relativno slab učenje moramo iskati tudi v slabem materialnem stanju naših šol, ki nimajo niti najpreprostejših sredstev za nazoren počink. Razen tega je še vedno veliko pomanjkanje pedagoškega kadra. Nad polovico učiteljev v kranjskem okraju mora posluševati v dveh ali celo v treh razredih, zaradi česar ne vedenom tripli kvaliteta poučevanja. Na šolah je ½ učiteljev, ki so dovršili pedagoški tečaj, ven-

dar so danes dobri pedagogi. Dosegli so namreč že predpisano izobrazbo in položili vse potrebne izpite. Zač pa imamo še vedno učitelje in profesorje, ki strokovno ustrezajo, so pa zaradi stare miselnosti sovražni k današnjega družbenega reda. Teh ljudi seveda ne moremo štetiti med socialistične učitelje in pedagoge. Kako naj od njih pričakujemo, da bodo naša mladino vgajali v naprednem duhu? Kako naj jih mladino še zaupamo? Prav zato, ker v tem pogledu nismo rigorozni, ne manjka primerov, da si naša mladina v višjih gimnazijskih razredih in celo v vysoki šoli ne izobiluje jasnega, naprednega svetovnega nazora.

V preteklem šolskem letu so v kranjskem okraju delale 4 nižje industrijske šole, 9 vajenjskih šol in 2 srednji strokovni šoli. Na vajenjskih šolah (Nadaljevanje na 2. strani.)

Kam lahko pripelje napačno pojmovanje našega novega gospodarskega sistema, kaže primer občinskega odbora v Mojstrani. Odborniki v tej občini sploh niso seznanjeni, kako naj se uporablja presežek akumulacije. Zato so le-te uporabili za kritje proračunskega izdatkov, kljub temu da je v občini precej majnih komunalnih del.

Z okrajne konference SZDL

V nedeljo, 5. julija je bila v Kranju okrajna konferenca Socialistične zveze. Referat o naloga, ki stoji pred organizacijo, je imel sekretar Okrajnega komiteja ZKS tovaris Franc Popit. V izčrpnom referatu se je tov. sekretar zadržal

Franc Popit

JNS ali pod klerikalno vladivo Korošča in ga preganjala s kmetij. Marsikdo izmed vas se še spominja časov, ko je noč in dan razmišljal o tem, kako se bo izvlekel iz dolgov, v katerem je graditeljata katratna gospodarska kriza. Zgodovina uči, da odkar obstaja katoliška cerkev, posebno še, ko je dobila oblastveni značaj in bila nikdar zaščitnika kmetov, ampak zaradi svojega ekonomskega položaja njegov najhujši nasprotnik. Spomnite se nekoliko nazaj pa boste videli, da ni dolgo tega, kar so imela župnišča najlepšo zemljo in je imela, če hocete konkretno, ljubljanska škofija, najlepše gozdove.

V zelo živahnih razpravah so prisotni obravnavali vsa aktuelna vprašanja. Konferenca je prišla do zelo zanimivih ugotovitev iz vsega okraja (Cerknje itd.). Tovarisi, ki so posegli v razpravo so razkrivali ljudi, ki se skušajo danes prikazati kmečkemu ljudstvu kot zagovorniki njegovih interesov (davki itd.). Ko pa se malo bliže pogleda, kdo so pravzaprav ti ljudje, se vidi, da so to ljudje z zelo problematično preteklostjo, da so to oni, ki so tudi vedno — in so še danes proti ljudstvu in torej tudi proti kmetijam.

Na konferenci je bil izvoljen 35 članski odbor, ki se je po zaključku konference takoj sezal in izvolil iz svoje srede 12-članski sekretariat s predsednikom tov. Popitom na čelu. Podrobnejše poročilo s konferenco bomo skupno z zaključkom objavili v naslednjih številkah našega lista.

Mislim, da bi bilo dobro obiti spomine na tisto dobo, ko sta kmete gonila na bohen kmetiščnega režima bodisi pod

Monopol, ki ga je treba razbiti

Člani zborna proizvajalcev radovljškega okraja se seznanjajo z gospodarsko problematiko v okraju

Na eni svojih zadnjih sej je zbor proizvajalcev Okrajnega ljudskega odbora Radovljica sprejel sklep, da se v celoti seznanji s problematiko gospodarskih podjetij v okraju. Da to doseže, bo zbor organiziral postopni ogled vseh podjetij. Že prihodnji teden si bodo člani zborna proizvajalcev ogledali podjetje »LIP« Bled z vsemi obrati.

Ta sklep zasluži vsekakor vso pohvalo, kajti le na ta način bo zbor proizvajalcev došel v delavskem upravljanju gospodarstva v okraju tisto mesto, ki mu gre.

Vsek začetek je sicer težak, posebno če gre za nov način sodelovanja v gospodarskem upravljanju. Vendar že lahko trdimo, da je zbor proizvajalcev radovljškega okraja premostil začetne težave, da ga čaka še veliko dela, da odpravi vse negativne pojave, ki so se pokazali v njegovem dosedanjem delu.

Predvsem je bil zbor proizvajalcev doslej vse preveč formalna oblika sodelovanja delavcev pri upravljanju gospodarstva. Člani zborna niso poznali celotne gospodarske problematike v okraju, zaradi česar so predstavljali bolj zastopnike posameznih podjetij v zborni, kot pa pravega regulatorja gospodarskega razvoja v okraju.

Tudi številni kolektivi so do sedaj napačno pojmovali delo zborna proizvajalcev. Imeli so ga za nekak posvetovalni organ. V mnogih kolektivih so bili mnenja, da zbor nima pravice razpravljati o problemih v posameznih podjetjih in so često postavljali zbor pred govorova dejstva. N. čudno torej, da se zaradi vsega tega člani zborna proizvajalcev niso zavedali svojih funkcij. Med njimi so se pojavila dokaj čudna mišljena o kompetencah zborna proizvajalcev. Tako so n. pr. nekateri trdili, da ne bi bilo potrebno seznaniti članov zborna s celotno gospodarsko problematiko, da zbor proizvajalcev nima pravice razpravljati o tem, kako naj posamezno podjetje uporabi svoja sredstva itd. V tem se jasno kaže težnja kolektivov, da samostojno razpolagajo z vsemi sredstvi, ne glede na to, kakšne koristi ima od tega skupnost.

Mednarodna delovna brigada v Kranju

Kranjsko akademsko društvo je organiziralo v Kranju Tabor svobodnega dela. K sodelovanju je povabilo tudi svoje kolege iz Sarajeva in nekaterih inozemskih univerz. Nizozemci so že v Kranju in kopljeno temelje za nov Zdravstveni dom ob Golniški cesti. Danes in Nemec, ki so se prav tako prijavili, pa prireditelj še čaka.

Namen akcije ni samo fizično delo, temveč tudi medsebojno spoznavanje in tolmačenje naše socialistične stvarnosti inozemskim kolegom.

Brigada bo v Kranju tri tedne. Vse nedelje pa bodo izrabila za izlete v Postojno, Bohinj in na Jezersko.

Zaradi takega — odvetniškega — pojmovanja zborna odstotkov. P.

1. avgust - praznik ljudske vstaje v Kranju

Na svoji zadnji seji je sprejel cev ujeli 10 so jih potem na LOMO Kranj na predlog mest. Bledu ubili, Miroslav Stojič pa nega odbora ZB sklep, da se je bil v Kranju obesen. Tudi borce na Storžiču so bili izdani in obkoljeni; v boju jih je 8 padlo. Tisti, ki so se srečno redili, so se pridružili jesenski in jesenski četi ter sodelovali v bitkah v Dražgošah in Crngrobu.

Po vdoru okupatorja so morali najaktivnejši člani KP in ostali zavedni proletarci, ki so bili zaradi ilegalnega dela kompromitirani, takoj v ilegalno, da so se izognili aretaciji. V Kranju so bili že maja in junija prvi ilegalci, ki so po nalogu KP skupno s člani CK KPS organizirali I. kranjsko četo na desnem bregu Save, II. kranjska četa pa je delovala na področju levega brega Save, okolice Kokrice, Naklega, Senčurja in Tržiča. Za odvod v partizane je bil določen 25. julij, zbirališče II. kranjske čete pa je bila koča pod Storžičem. Četa pa ni dobila pravocasno orožja in je odšla šele 31. julija 1941.

Prvi strelji na II. kranjsko četo so padli že 1. avgusta do poldne, ko sta partizane zasedovala dva gestapovca v civilni obleki, od katerih je bil eden ubit, drugi pa ranjen. 4. avgusta so bili borce zaprisedeni, 65 jih je odšlo v Begunje osvoboditi zapornike, 20 pa jih je ostalo na Storžiču. Akcija v Begunjah je bila izdana. Četo so Nemci obkollili in več bor-

proizvajalcev so že od vsega začetka odborniki iz podjetij, ki so najmočneje zastopana v zboru, težili, da monopolizirajo organ in preko njega uveljavijo interesu svojega podjetja. Ko je zbor proizvajalcev razpravjal o povisjanju povprečja plač, so odborniki iz kolektiva, ki je najmočneje zastopan v zboru, preprosto zagrozili ostalim članom zborna, da jih bodo preglašovali, če le-ti ne bodo podprli predloga, da se njihovemu kolektivu zvajo povprečne plače za 15

Nekaj predpisov, ki bodo zanimali predvsem naše kmetovalce

Izšla je Uredba o prometu z stavbe in druge objekte, ki prisotim. Po predpisih te Uredbe je promet z pšenico, ržjo, ječmenom, ovsom, koruzo in mlevkami izdelki po vsej državi prost. Le v primeru, če je žito namenjeno za prehrano prebivalstva, določi zvezni Izvršni svet podjetjem za promet in predelavo cene, po kateri naj ta podjetja kupujejo žito od pridelovalcev. Dalje določi Izvršni svet, kako naj ta podjetja sestavljajo cene žita in mlevkov izdelkov v trgovini, način mletja itd. Milinska podjetja smejo kupovati žito direktno od kmetovalcev le kot zastopniki podjetij za promet in predelavo žita. Gospodarski odbor zveznega Izvršnega sveta bo izdal še natančnejša navodila za pravilno reguliranje prometa z žitom.

Sedaj imajo glede določanja akontacije dohodnine kmetijskih gospodarstev za leto 1953 in o rokih plačevanja nove predpise. Akontacija dohodnine za leto 1953 se plačujejo na podlagi dohodnine, odmerjene za leto 1952. Posebej se določi akontacija za dobo januar-september in posebej za četrto tromešecje 1953. Vsakemu kmetijskemu gospodarstvu se določi akontacija v odstotkih — določenih za tisti okraj, mesto ali mestno občino s posebnimi pravicami — od dohodnine, odmerjene gospodarstvu za leto 1952. Ta odstotek določi republiški Izvršni svet. Zaradi gospodarske neenakosti posameznih občin bo lahko republiški Izvršni svet izjemoma poobla-

stil okrajne ljudske odbore, da v sporazumu z njim spremene odstotek za posamezne občine. Akontacija za prvi dve tromešeci bo treba plačati do 15. julija 1953, razliko med akontacijo, odmerjeno za dobo januar-september 1953, in akontacijo za prvi dve tromešecji pa do 15. avgusta 1953. Akontacija za četrto tromešecje bo treba poravnati do 15. novembra 1953.

V kolikor akontacije ne bodo plačane v teh rokih, se izterja jo prisilno, zamudniku pa se zaračuna še stroški za izterjavo. Ljudski odbori morajo spročiti davčnim zavezancem, kakšen je odstotek akontacije na dohodninu, rok glede plačila, in kakšne so posledice, če akontacije ne plačajo pravčasno. S kakšnimi posebnimi obvestili pa davčnih obvezancev ni treba obvestiti.

Zraslo bo novo mesto

Jeseničani že vsa leta namejo dobrega vodovoda, v odvodnem kanalu pa se stekajo tudi hudourniki, kar seveda ni prav. Zato je LOMO Jesenice posvetil v letosnjem investicijskem načrtu največjo pozornost prav gradnji kanalizacije. Na ta način bodo prišli prebivalci do urejenih naprav in se znešoli slabe zapuščine preteklosti. Gradnja vodovoda je razdeljena na tri sektorje: Na Javornik, na Blejsko Dobravo in na Jesenicu. Za ta dela je LOMO investiral že visoke vse, tako da bo vodovod kmalu gotov. Prav tako je nujno potrebljeno urediti kanalizacijo, ker je na Jesenicah pravzaprav skoraj ni. Sedanje kanalizacijsko omrežje je zgrajeno nenačrtno. Nujno je torej bilo, da se je ljudski odbor odločil za ureditev kanalizacije. Hkrati z gradnjo novega omrežja bodo regulirali v uredili hudournike na Mirci.

Jeseničke ceste so v zelo slabem stanju zato bodo zvezno cesto do gasilskega doma do bolnice in predel ob zeleni potezi do Javornika v najkrajšem času modernizirali in zgradili prepotrebne hodnike ob straneh. Prav tako bodo obnovili mestno cesto Jesenice-Kočna, ki je velikega gospodarskega pomena, uredili Savsko nabrežje in zgradili cesto Blejska Dobrava-Kočna, ki je za Dobravo gospodarskega in turističnega pomena.

Poleg teh najvažnejših del pa ima ljudski odbor daljši perspektivni načrt, ki ga misli čimprej uresničiti. V gradnji jo že novo pokopalische na Blejski Dobravi, Jeseničani pa bodo dobili novo pokopalische na Koroški Belli. Nasproti nove postaje, na prostoru, ki je bil bombardiran, bodo zrasle nove stavbe in objekti. Zgradili bodo palačo Narodne banke, zgradbo za mestni ljudski odbor, pred katero bo manjši trg s spomenikom v revolucionarnih padlih Jeseničanov. V nepo sredni bližini pa je predvidena tudi večja trgovska zgradba s pokrito tržnico.

Z zasedanja OLO v Kranju

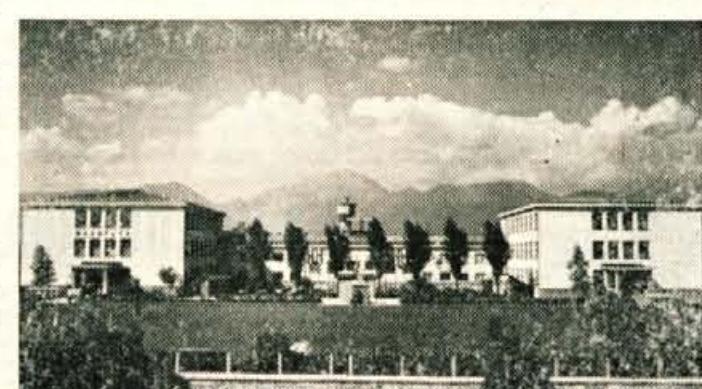
(Nadaljevanje s 1. strani) primanjkuje strokovno in ideološko dobre učiteljev. Tudi v mladinske domove bo potreben namesti dobre vzgojitelje. Partizanskim sirotam pa bo nujno omogočiti vključevanje v gospodarstvo, pri tem pa posvetiti posebno pažnjo mojstru, ki mladino še vedno izkoriscajo in ji ne izplačujejo v redu zasluga. Ob zaključku šolskega leta je na strokovnih solah izdelalo 78% učencev.

Posebno pozornost bo treba v bodoče posvetiti telesni vzgoji naše mladine. Zdravstveno stanje in odpornost se bosta v telovadnicah in na športnih igriščih izboljšati in utrditi. Da-nasne telovadnice so dokaj slabo opremljene skoraj neprimerno, nekatera športna igrišča pa so le zasilno urejena. Vse to bo treba v bližnjih prihodnosti popraviti in v ta namen poravnati vsa razpoložljiva materialna sredstva.

denka napravil junaka dejanje, storil je to, kar bi takrat storil vsak zaveden Slovenc, ki se je v puško v roki boril za svoj obstanek in za obstoje lastnega naroda. 6. oktobra je padel izdajalec Anton Umnik iz Senčurja. 7. oktobra pa še njegov pomočnik Martinka

iz Olševka. Moral bi pasti še izdajalec Brodar iz Hrastja, pa mu je uspelo izmučiti se in s svojim sinom, kasnejšim komandantom bele garde, zbežati v Kranj. Ker se tudi tu ni čutil varnega, je potem pobegnil v Avstrijo, kjer se sedaj deli usodo z drugimi emigrantmi belogradisti.

Uspeh je bil izreden. Nemeji so zavplili na vse grlo, toda vrh reakcije je bil uničen in ljudstvo vsaj trenutno rešeno moril, do katerih bi nedvomno prišlo, če bi se načrt izdajalcem posrečil. Uspeh je bil tolikan večji, ko je bilo nekoliko kasneje po zaslugu VOS odkrito in likvidirano jedro reakcije tudi v kamniškem okraju. Nučet teh izdajalcov se bistveno ni razlikoval od načrtov običajnih skupin, le da so ti poizkusili srečo z zvijačo. Na določen kraj so hoteli zvabiti celotno vojsko partizanskega gibanja s tega območja in jih potem zahrablitno pobiti, z enotami pa opraviti potem. Vendar se je stvar končala z zmago partizanov. Organi VOS so Nemcem izpred nosa, sredi belega dneva odpeljali njihove najzvestejše pomagače: Mejača iz Komende, Plemlja, Kvartica in Severja iz Domžal in jih tudi likvidirali. Zasluzeno plačilo je dobil še član te umazane družine, Rado Hribar iz graščine Strmolj pri Cerkljah. Ta je postal najdlje priklic, vendar ga je VOS le izsledila. Borcem je prišel v roke no izdajalskem povetovanju z generalom Brenerjem o novih načrtih za uničenje partizanov. Leta 1944 je tudi njega prisilil partizanski streli k molku. Sanje o beli gardi so tako ostale le sanje....

Pogled na osnovno šolo v Kranju, kjer bo od 31. julija do 10. avgusta Gorenjski sejem

Franc Štefe - Miško

ROJSTVO KOKRŠKEGA ODREDA

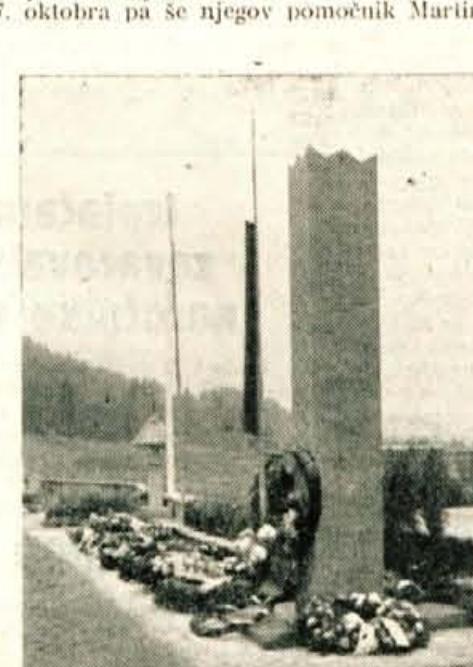
Uspelov v tem široko zamišljenem načrtu so se nadecali zlasti zato, ker se je dr. Bedenk, in več njemu podobnih, skraj pri-družil osvojodilnemu gibanju, podpiral OF in zato živel v prepričanju, da mu ljudstvo zaupa. Vsi so seveda računali na komandne pozicije po vojni. Ker pa so kmalu ugotovili, da za to ni pogovor in ih tudi ne bo, so se odločili za prefinjeno in dobro prikrito borbo proti partizanom. Dr. Bedenk je poznal več partizanov, med njimi tudi Janeza Perka, enega najpopularnejših borcev, ki ga je pozimi med 1941. in 1942. letom, ko je bil ranjen, zdravil in Dupljah. Že v tem času je začel izvajati dobro premišljeni načrt. Potrebne so mu bile zvezne s partizani, zato je hotel čedljivo več stikov z njimi, vendar ne z vsemi. Hinavsko in Liemersko je poudarjal svojo pričinost OF in si skušal z demografskim govorjenjem pridobiti naklonjenost partizanov. Ko pa je menil, da bi bila večina pripravljena stopiti za ūsim, je pričel nočasti snemati krinko s svojega umazanega izdajalskega lica. Njegovo govorunstvo se je spremenilo v pesimistično tariantje o silnih naporih, ki jih morajo prenašati bori, opozarjal je na brezigradne položaj, na stalno preganjanje itd. Vojne še ne bo konec in Nemci tudi še ne, je prepričeval borce, in zato predlagal, naj bi formirali novo vojaško enoto, ki bi navidez sodelovala z Nemci, v pravem trenutku pa udarila po njih. Ker je

Izdajalci so prejeli zasluženo kazeno

Iz Bedenkove moke ni bilo kruha, čeprav je bil sam trdno prepričan v to. Bataljon je bil o vsem točno obveščen. Razen od Perka je bataljon ljudi po drugih zaupnih virih zvedel za to obsežno akcijo izdajalcev in Gestapa, katere cilj je bilo formiranje bele garde.

Udariti je bilo treba takoj in nenehko. Bataljonski štab je zato skupno s štabom odreda izdelal načrt za likvidacijo teh izdajalcev velikega kova. Formirana je bila posebna patrulla. Pod vodstvom komandirja tretje čete, Pepela, je že 1. septembra odšla na delo.

3. septembra se je Bedenk zadnjič sestal s Perkom. Izdajalec je dobil zasluženo platičlo. Perko je z odstranitvijo izdajalca Be-

Spomenik padlim borcem v Podbrezjah

Otroški portret, izdelan v ateljejih »Fotolika« v Kranju

Špacet ★ Špacet ★ Špacet

Košarka na Gorenjskem

Spomladanski del košakarskega prvenstva zahodne C lige je za nami. Za letošnje republiko prvenstvo so vse ekipe razdeljene v tri skupine. V A skupini so najboljša republiška moštva, razen ASK in Železničarja iz Ljubljane. V B skupini so moštva iz Slovenskega Primorja. C skupina je razdeljena v vzhodno, v kateri sodelujejo moštva iz Zasavja, in v zahodno, v kateri so ekipe TVD »Partizan« iz Domžal, Medvod in Kranja. S tem je bila kvaliteta slovenske košarke nekako kategorizirana v dve skupini, kar se je po do sedanjih izkušnjah dobro obneslo. To potrjuje izenačenost ekip predvsem v zahodni ligi, kjer so skoraj pri vseh srečanjih odločali zmago košči, dosegli v zadnjih sekundah.

Sodelovanje treh ekip Partizana v zahodni skupini, t. j. gorenjski skupini, potrjuje da je dobila ta lepa športna igra trdne temelje tudi v okoli Ljubljane. Le-tem bi se moral pridružiti vsaj se Tržič, Kamnik in Jesenice, kjer so nedvomno tudi dobrni pogoji in zmanjanje za košarko.

Letošnje prvenstvo je razdeljeno v spomladanski in jesenski del. V vsakem odigrajo ekipe po dve tekmi, da se povesta število tekem zaradi majhnega števila ekip. Po končnem tekmovaljanju se bodo pravki B in C lige borili za vstop v republiko, t. j. A ligo.

Tabela pomladanskega dela: Partizan Kranj 4 4 0 169 : 138 8 Partizan Medvode 4 1 2 151 : 159 5 Partizan Domžale 4 1 3 151 : 174 5

Velik in zelo zadovoljiv uspeh tekmovaljanja je, da so se ekipe, vsaj v Kranju, pomerile z novimi člani in kar je se razveseljiveje, da so vse tri ekipe vključile v svoj delokrog precej pionirjev, ki bodo v jesenskem delu verjetno že tekmovali med seboj. Na tekma-

posebno v Kranju, je bilo vedno precej gledalcev in lahko trdimo, da si je košarka pridobila krog navdušenih in discipliniranih ljubiteljev.

Pojavljajo se tudi razne težave. V Kranju je n. pr. lepo igrišče, ki pa nima vode, in za gledalce primerno urejen prostor. V Domžalah imajo sicer dobro igrišče, je pa preveč oddaljeno od mesta, medtem ko si ga v Medvodah še gradijo. Vecje je pomanjkanje zog, ki kvalitetno še vedno ne ustreza. Vsaka ekipa bi moralna imeti vsaj tri žoge, da bi bili treningi zanimivi in intenzivni.

M. P.

Šah

Marljivo jeseniško šahovsko društvo je v letošnjem letu odigralo že lepo število dvobojev, turnirjev in brzoturnirjev. Pred kratkim se je ob prilici Kulturnega tedna na Hrušici udeležilo meddržavnega mestnega turnirja, ki ga je organiziralo tamkajšnje DPD »Svoboda«. Sodelovala so štiri društva, zmagalo pa je jeseniško moštvo in prejelo lep pokal.

Rezultati dvoboja:

1. SD Jesenice 19 točk, 2. SD Kranj 14,5 točke, 3. SD Radovljica 9 točk, 4. Hrušica 1,5 točke.

Jeseničari so gostovali tudi v Novi Gorici in z domaćimi šahisti odigrali prijateljski dvoboj. Zmagali so gostje z rezultatom 8 : 2.

Šahovski dvoboj med Kamnikom in Podgorjem se je končal z rezultatom 5½ : 1½ v korist Kamnika.

Kamnik je postal z 12 točkami v spomladanskem delu prvenstva zahodne skupine dobojkarski prvak. Iltija je dobita 2 točki manj.

Na tradicionalnem športnem dnevu, ki ga priredi vsako leto gradbeno podjetje »Beton« v Celju, so predstavniki kamniškega kolektiva »Sloveni« osvojili prvo mesto.

„Glas Gorenjske“ v vsako hišo

Fr. Holchaker,
Izravní izpraviani dentis
Kranj — ne sprejema
stranke od 20. julija do
8. avgusta 1953.

GASILSKI KOTIČEK

Vse gasilske enote okraja Kranj obveščamo, da bo ob 26. juliju, 1. pionirske gasilske nastop v Tržiču.

Tako množičen nastop pionirjev-gasilcev je edinstven, zato vabilo vsa prostovojna gasilska in industrijska društva, da se nastopa udeleže v čimvečjem številu ter s tem pionirjem-gasilcem dokažejo, da njihov trud cenijo. To pa utrjuje gasilsko zavest v naših najmlajših!

Pozivamo vsa PGD in PIGD, da nam do 20. t. m. sporoč, kolik-

vse novo ustanovljene pionirske desetine pozivamo, naj se z vso vestnostjo pripravljajo na nastop. Posebna komisija OGZ bo v prihodnjih dneh obiskala vse desetine, preverila njihovo dejavnost ter ob tej priliki razdelila pionirske oblike.

Na pomoč!

V. d. sekretar: Predsednik: Makso Tvrđa Viktor Bizjak

50 let Gorenjskega planinstva

Gornjesavska planinska društva na Jesenicah, v Ratečah in Kranjski gori se na proslavo 50 letnice jeseniškega planinskega društva primerno pripravljajo. V okviru proslav, ki bodo v dneh od 15. do 19. julija, bo tudi gostovanje ljubljanske opere s Försterjevim »Gorenjskim slavčkom«. Pri uprizoritvi bo gostoval 163 članski ansambel v isti zasedbi, kakor med gostovanjem v Celovcu. Direktorju ljubljanske Opere kakor tudi posameznim solistom gre priznanje, da so se vabili odzvali!

»Gorenjski slavček« bo uprizorjen v sredo, dne 15. julija, na znanem letnem gledališču v Ukovi na Jesenicah. Ce posmislimo, da so bile v Ljubljani vstopnice za vse predstavé že po tri tedne v naprej razprodane, ni torej nič čudnega, da je tudi na Jesenicah in daleč naokoli za gostovanje ljubljanske Opero izredno zanimalo. Obisk bo zaradi ugodne vzeve z vlaki in nizkih cen omogočen slehernemu Gorenju.

»Gorenjskemu slavčku« bodo sledile akademije planinskih društev. Centralna proslava 50 letnice pa bo 19. julija na Vršiču. Tačkat bodo nastopile folklorne skupine, pevski zbori in godbe, zlasti zanimiv pa bo prikaz »gorenjske očete«. Na večer pred proslavo bodo zagoreli kresovi, temo pa bo preganjaj tudi bengalični ogenj. Na dan proslave, 19. julija, bodo fanfare raz Vršiča prve naznamele pričetek proslave. Da bodo gostje v čimvečjem številu prisvovali celotnemu programu, bodo na kraj slovesnosti vozili kamioni.

50 letnica obstoja gornjesavskega planinskega društva ne bo le praznik planincev in ljubiteljev naših gora, temveč praznik vseh Gorenjev. P. U.

Pa Gorenjskem

Iz Radovljice

Za Mestnim domom htičjo delavo, z graditvijo novega modernega Kina, v katerem bo 550 sedežev. Staro kino dvorano bo poslej prevzelo njen lastnik »Partizan« in jo preuredil v televadilico. Baje bomo Radovljčani zaradi tega ostali dva meseca brez kino predstav, ker bo novi kino odprt še 1. oktobra.

Iz Komende

Spošna kmetijski zadružna letos s selektorjem ustila in razkuževala semensko žito. Kmetovalci kažejo tu tudi veliko zanimanje za pridelovanje semenskega krompirja. V Komendi in v sosednjih Vodicah so letos zasadili 48 ha orne zemlje z semenskim krompircem, ki obeta zelo bogat pridelek.

Iz Nove vasi

V Novi vasi pri Radovljici kaj pridno gradijo. Sezidani je pet novih liličnih stanovanjskih hiš, tri pa so v gradnji. Večidel so jih sezidali delavci »Elana« iz Begunj.

Iz Mošenj

Radovljški lovci so priredili v nedeljo v tukajnjem kulturnem domu lovsko zabavo, na kateri so razstavili divjega prašiča, ki ga je dan poprej ustrelil na posestvu Černivec lovec Ovsenik. Prašič je bil težak 90 kg.

Iz Kamnika

Zelezničarski dom na Kisovcu, ki leži 1200 m visoko v Kamniških planinah, je preteklo soboto dobil električno razsvetljavo. Na strmem pobočju so delavci postavili 39 drogov; nekatere prav v živo skalo. Vod gre iz doline Črne ob znani žičnici, zato so dani vsi pogoji, da potegnejo električno napeljavo še pol drugi kilometri do novega planinskega doma, ki ga gradijo domžalski planinci na Veliki planini.

Tovarna usnja je začela graditi nove ložnice, zato so morali podpreti nekdano gostilno Prusnik, nasproti mestne klavunce. Prehoda med novotriškim mostom in Šutno poslej ne bo več, ker ga bo zapro novo tovarniško obzidje.

Skoraj vse kamniške trgovine so v teku letosnjega leta prenovili in modernizirali. Pred nedavnim so dobile tudi nove napisne table. Zdaj bo renovirala svojo trgovsko poslovničino tudi Kmetijska zadružna.

Lešenji Sušev most čez Nevjlico pod Starim gradom bo končno zamenjal nov betonski most, za katerega bo mestna občina žrtvala 10 milijonov dinarjev.

Iz Zapuž

Industrija sukna v Zapužah je letos močno povečala proizvodnjo, zlasti ko je popolnoma dogradila novo moderno predelnilico in jo opremila s stroji. Zaposlila je več novih delavk. Ko bo proizvodnja stekla tudi v spodnjih prostorih nove eno-nadstropne predelnice, se bo število delavcev spet povečalo.

Kranjska podružnica invalidskega podjetja Fotolik

je zato, da bi čimbolj ustregla željam svojih odjemalcev in si olajšala delo, pred nedavnim

odprla poslovalnico tudi na Titovem trgu štev. 19

Fotolik Kranj izdeluje vso portretno, pokrajinsko in reportažno fotografijo, reproducuje vse velikosti ter razvija in kopira posnetke fotografov amaterjev. Zlasti lepo uspejo podjetju portreti. Zato so poročne slike, izdelane pri Fotoliku v Kranju, vsakomur drag in lep spomin. Zelo ljubke so tudi fotografije otrok, ki jih po naročnikovi želji fotografirajo uslužnenci Fotolika tudi na domu. Če si tovarne ali organizatorji prireditv na podeželju žele reportažnih fotografij, naj pokličejo fotografa Fotolika!

V primeru z drugimi fotografiskimi podjetji v Kranju so Fotolikovi izdelki precej cenejši, kljub kvalitetni izdelavi in odličnemu fotografiskemu materialu. Legitimacijske fotografije izdelata to podjetje po potrebi že v 48 urah. Šest fotografij (4 x 6 cm) stane samo 170 din. Za kvalitetno izdelavo fotografij je bila kranjska podružnica Fotolika že večkrat pohvaljena od centralne uprave pa tudi od posameznikov, lani pa je prejela na obrtni razstavi v Kranju pismeno pohvalo.

Vsi, ki se boste fotografirali v novi poslovalnici na Titovem trgu štev. 19, lahko tam dvignite fotografije. Isto velja za vsa druga naročila.

OBJAVE • SPOREDI • OGLASI

KINO

Letni kino »Partizan«, Kranj: 11. do 17. julija ameriški film »Hitreži od zvoka«. Predstave ob 20.30 uri.

10 din). 14. do 18. julija francoski film »Ljubimca iz Verone«; 17. do 20. julija ameriški film »Barvni film «Ljubezen je lepa«.

Mestni kino Kamnik: do 14. julija francoski film »Ustreljen ob zori«; 15. do 19. julija ameriški film »Rebecca«.

Mestni kino Domžale: do 12. julija ameriški film »Rebecca«; 15. in 16. julija francoski film »Panika«; 17. do 19. julija italijanski barvni film »Bagdadsko roža«.

MALI OGLASI

Kupim v Kranju enodružinsko hišo z vrtom. Resne ponudbe pod »Tako pličljivo poslati na upravo lista.

Snažilko dveh pisarn takoj rabimo. Delo v večernih urah. Ponudbe poslati pod »Vestna moč« na upravo lista.

Raznašalca za mesto Kranj rabimo takoj. Ponudbe na upravo »Glas Gorenjske«.

Mestni odbor Zvezne borcev v Kranju poziva vse hranitelje otrok padlibor borcev, da priglasijo otroke, ki tmajo veselje do kakovšekoli obrti, oziroma tiste, ki imajo premajhno šolsko izobrazbo in bi želi vstopiti v pripravljalni razred. Podrobnejše informacije dobite v pisarni ZB.

Sedež motorne kolesa sem izgubil 5. junija popoldne med Gorenjo vasjo in Škofjo Loko. Posten najditelj naj ga odda postaji LM Škofja Loka.

Preklic! Podpisani: Ciril Bogataj, Marija Košir in Matja Bogataj, stanujoči na Češnjici pri Železnički nad Škofjo Loko, občalujemo in preklicujemo vse, kar smo 18. junija t. l. govorili o komisiji, ki je preglevala cesto Češnjica—Rudno.

Iščem vajence, Šfrer Janez, klepar in kotlar Stara Loka, Škofja Loka.

Dva vrtnarska učence sprejme tako invalidsko podjetje »Vrtnarja«, Kranj, Stražišče. Po možnosti iz bližine Stražišča.

Prodam enonadstropno hišo s sadovnjakom v bližini Kranja. Ponudbe na upravo lista pod »Ugodno«.

Izgubila sem temnordečo jopico 6. julija, na poti od Naklega do Križ. Najditev dobi nagrado. Pepca Bratkovč, Sp. Preska 11, Tržič.

OBJAVE

Uprava za ceste LRS — Tehnična sekacija Ljubljana razpisuje službena mesta stalnih cestnih odsekov na sledečih cestnih odsekih:

Na cesti:

I/1 odsek št. 28 Jesenice—Javornik od km 868.500 do km 872.500.

I/1 ods. št. 29 Jesenice—Hrušica od km 872.500 do km 875.000.

II/301 ods. št. 4 Vršič od km 9.000 do km 11.650.

I/1 ods. št. 22 Črniča—Radovljica od km 846.587 do km 850.500.

I/1 ods. št. 24 Lesce—Žirovnica od km 855.000 do km 859.500.

II/315 ods. št. 5 Soteska od km 12.000 do km 14.500.

I/1 ods. št. 20 Kranj—Naklo od km 838.000 do km 842.000.

II/314 ods. št. 19 Vodice—Mošte od km 77.000 do km 80.500.

II/321 ods. št. 1 Naklo—Žeje od km 0.000 do km 2.500.

II/319 ods. št. 12 Jezersko od km 29.50

Gnojenje travnikov se izplača

Rezultati poizkusov pedološkega odseka ljubljanske agronomiske fakultete v kranjskem okraju

V prejšnji številki smo objavili članek »Zivinorejem po košnji«, danes pa priobčamo tudi posledice poizkusov pedološkega odseka ljubljanske agronomiske fakultete, ki jih v kranjskem okraju opravila poljedelski odbor OZZ.

Za dvig zivinoreje je nujno potrebna zadostna količina kvalitetne krme. Na travnikih, ki nam dajejo osnovno krmo — seno, je sedaj še zelo majhen dosos S smotrim in zadostnim gnojenjem pa bomo znatno dvignili hektarski dosos tudi na travnikih. Zato je poljedelski odbor OZZ v Kranju pod vodstvom agronomiske fakultete letos spomladi začel s poizkušanjem gnojenjem travnikov. Poizkusni travniki so v Naktem, Senčurju, Cerknjah, Mošah, Smledniku itd. Vsak poizkusni travnik je bil razdeljen na 5 parcel v velikosti enega arha in takole pognojen:

I. parcela — brez gnojenja (kontrolna)

II. parcela — 200 kg/ha Nitromonaca in 500 kg/ha superfosfata

Hektarski dosos na posameznih parcelah:

I. košnja

Parcela	I negno-jeno	II dušik-fosfor		III dušik-kalij		IV fosfor-kalij		V dušik-fosfor-kalij	
		donos	več sena	donos	več sena	donos	več sena	donos	več sena
1	2600	3500	900	2700	100	3300	700	4000	1400
2	2000	3300	1300	2600	600	2500	500	3100	1100
3	3700	4600	900	4900	1200	3800	100	5200	1500
4	4700	6300	1800	5400	700	4800	100	5800	1200
5	2550	3950	1400	3550	1000	3500	950	5050	2500
6	4000	6100	2200	4500	500	4100	100	4700	700
7	4600	5700	1100	5400	800	5450	850	6400	1800
8	3750	5000	1250	4950	1200	4650	900	5650	1900
9	2500	5900	3400	6500	4100	4800	1300	6900	4400
Prihr	3377,7	4938,8	1561,1	4511,1	1133,3	4100	611,1	5211,1	1833

S tabele je razvidno, da je z dušikom in fosforjem gnojena parcela dala na ha povprečno 1561,1 kg več sena kot negojena. V odstotkih izraženo

146,51, ali 11.361 dinarjev dobro.

Gnojenje z dušikom in kalijem je dalo na 1 ha 1133,1 kg več sena kot negojena zemlja, t. j. 133,75 odstotkov

Kapar vedno bolj ogroža naše drevje

Severni del ljubljanskogga okoliškega okraja je precej bogat na sadnem drevju, tako da približno sadni pridelek sadjarjem lepe dohodek. Posebno je na sadju bogata bližnja občina Kamnika, Domžal in Moravč. Sadjarji pa so v zadnjih letih preveč zanemarili čiščenje in nego drevje, zato se je kapar, ta največji škodljivec in uničevalcev sadnega drevja zelo razširil. Zadnjo zimo so res marsiksi drevje očistili in skropili, toda zdaj, poleti, ko bi morali akcijo ponoviti, niso tega, da se kapar prav sedaj najbolj širi.

Posebno žalostno je stanje v Domžalah, kjer je pravo lego kaparja. Že pozimi je posebna

Mestni odbor Zveze borcev v Kranju je pred nedavnim povabil vse vojne sirote s podružja mestne občine Kranj na izlet v partizansko bolnico »Franja« na Primorsko. Vabilu se je odzvalo okoli 200 pionirjev. Brezplačno prijetno vožnjo z avtobusom sta jim omogočila tovarna »Iskra« in LOMO Kranj, vse druge stroške pa je krila Zveza borcov.

Nedelja, Kranj se tokrat drugače prebuja, kakor druge dni. Na cestah ni kolesarjev v delovnih oblekah, ni smeša dekle, ka gredo v tovarno. Ves Titov trg preplavlja otroško čebljanje, veseli vzklik. Potem zahrbne avtomobilski motorji in že se žiga kopica zgnete na udobne sedeže v avtobusih.

Odhod, Kranj zajame spet tisina.

V avtobusu

Smehe, veselje. Še šoferji so dobre volje, čeprav so jih malčki pripravili ob počitek. — V oblakih prahu izgjnja za nami Škofova Loka. Marsikateri ponir se se ni vozil tod, zato zvedavo pogleduje skozi okno in se glasno čudi vsemu nenevadnemu. »Domačija Ivana Tavčarja«, opozori gimnazijec. Potem poskušajo »starješi« izletniki glasno obnoviti vse, kar veda o pisatelju Visoške kro-

nike... Pot je dolga, zato je dovolj časa za pogovor. Peter Volf brska po spomilih... S starši vred je moral v koncentracijsko taborišče na Pojnskem. Starše so postrelili. Sami so si kopali grob in Peter jih je moral pri tem opravil gledati. Tako je bilo z vsemi židi v tem taborišču. Izkopali so si grobove, medtem so jih morali njihovi otroci, pojni groze in strahu, gledati. — Potem so otroki zaprli v skupno barako. Peter je bil tedaj se zelo majhen. Ni vzdržal sam. Spoznal je Pavlinovo, sedanjo svojo »mamo«, pa se je večkrat na skrivaj vhotopal v njeno barako. Nekoč, ko se je sele zjutraj vrnil med sotrpine, je bila baraka prazna. Ponori so vse židovske otroke pobili. Petru je legla senca na obraz, videti je bil dosti starejši. Življenje mu je prehitro odvzelo mladost.

Dvanajstletni Tinko nam je pripovedoval o noči, ko je oddel oče v partizane. Nihče mu ni povedal, da oče odhaja, bilo pa je v hiši tisti večer tako čudno, tako nenavadno. Matti, vsa resna in otožna, je prinašala najrazličnejše stvari in jih zlagala v nahrbnik. Oče je bil zamisljen in mokče. Potem so morali otroci spati, mama in oče pa sta se dolgo sepetala v kuhinji. Tinkota je mučila ra-

dovednost. Ni mogel zaspati. Ko je oče pozno v noči odpri vrata v spalnico, se je delal da spi. Vse otroke je nato po božil in poljubil, potem sta z mamo naglo odšla. Vrnila se je sama mama. Poslej Tinko ni nikoli več videl očeta...

V Cerknem

Že na hribu nad Cerknem so se avtobusi ustavili. Nad vasjo

je ležala še jutranja megtja, vrhovi gora pa so se srebrili v soncu. Dr. Pancetova je delila med tiste, ki jim vožnja ni dobro storila, zdravila, in jih hrabila. — Kmalu je bilo vse spet čdo in zdravo.

V Cerknem se je hitro raznesla novica, da so prišle partizanske sirote, iz Kranja. Kmalu je bilo okoli avtobusov vse živo otrok in starejših. Sta ženica, ki je prihajala pravkar iz dravnice s polnim načrjem, je drva spustila in pričekala pozdravljati mlade izletnike. Razgovor je postal tako

zivahan in sproščen, kakor da se poznamo že dolga leta.

Po izdatnem zajtrku se je eden spremljevalec partizanskih sirot namenil obiskati stare znance iz vojnih časov.

»Bobro jutro, Štefka!« je zmotil staro ženico pri delu na vrtu. Ženska se je vzrvnala in ga začudeno pogledala: »Franci, si ti? Lej ga, komaj sem te spoznala.« Z drhtecimi

rokami je segla Francu v roke. Bila je vesela, da se nekdaj borič se spominjajo partizanskih družin in vasi. Z zadovoljstvom je opazovala lepo oblačenje in veselo partizanske skrote in potem zašepatala: »Franc, samo da ne bi bilo spet čdo in zdravo.«

Drug za drugim so stopali pionirji, kakor nekdaj partizani, le s to razliko, da so brodili ob potoku in ne po vodi, ki je nekoč sovražniku zabrisala

Občinski praznik Žirovnice

19. julija vsi na partizansko slavje

Kdo od Gorenjev ne pozna Most pri Žirovnici, povezanih z junaškim dogodkom v NOB? Skromni spomenik 29. talcem, ustreljenim 29. junija leta 1942, je priča okupatorjevega besa zaradi požiga železniškega mostu v Mostah. To junaško dejanje naših, tedaj še slaboročnih borcev, je bilo ogromnega pomena, saj je onemogočilo vsakršen transport v okupirajoče deželo. Zato da ne more biti nikdar pozabljen!

ZB in druge organizacije na področju Žirovniške občine že vsa leta po osvoboditvi proslavljajo ta dan s počastitvijo padlih žrtv. Zadnji dve leti je ta počastitev dobila širši obseg: organizirali so namreč partizanski tabor.

Letos bo proslava tega dne na željo vsakoletnih udeležencev iz Tržiča, ki so bili 5. t. m. zadržani zaradi proslavljanja 50. letnice tovarne »Triglav« — Šele 19. t. m., zato pa bo še slovesnejša, kakor doslej. Ker bo 19. julij proglašen za praznik Žirovniške občine, bodo vse vasi praznično okrašene: postavili bodo mlajše, hirske paratne zavetje in pomoč, in teh v Žirovniški občini ni malo, jih pa vselejem pričakujejo!

KULTURNE NOVICE

Domžale

Vajensko šolo v Domžalah je letos obiskovalo 83 vajencev, iz teh 70 moških in 13 žensk. Z odličnim uspehom so izdelali 3, s prav dobrim 12, z dobrim 28 in z zadostnim 13. Skupno je izdelalo 56 vajencev. Pojavni izpit ima 22 vajencev, 5 jih je padlo; eden je izgubil celo pravico do nadaljnega šolanja. V kovinsko stroko je vključenih 38 učencev, v usnjarsko 8, v tekstilno 10 in v lesno stroko 25 učencev.

K zaključnem izpitu se je v juniju leta 1953–54 se je vpisalo na domžalsko gimnazijo 482 dijakov: v prvem razredu 201 (110 moških in žensk), v drugem razredu 136 (68 moških in 68 žensk), v tretjem razredu 91 (45 moških in 46 žensk) in v četrtem razredu 54 (17 moških in 37 žensk). V pričetku leta 1954–55 je šolo na domžalski gimnaziji 12 oddelkov, t. j. 5 oddelkov prvega razreda, 3 oddelki drugega in po dva oddelka tretjega in četrtega razreda.

Letos je obiskovalo domžalsko gimnazijo 426 dijakov: 208 moških in 218 žensk. Razred je izdelalo 236 dijakov: 10 z odličnim, 38 s prav dobrim, 111 z dobrim in 77 z zadostnim uspehom. Popravne ipite ima 148 dijakov in 2 razredni izpit. Razred bo ponavljalo 40 dijakov. Letos je padlo 9,39% dijakov, lani 14,4%. Popravne izpiti imata letos 36,2% dijakov, lani pa 30,5%.

Doslej je glavni poverjenik »Prešernove družbe« v Domžalah pridobil v domačem kraju 113 rednih članov. Največ članov sta doslej zbrala tov. Marija Zakraješek in tov. Anton Topolovec.

Dijklj domžalske gimnazije so postali podporni člani te družbe in so nabrali že 5000 dinarjev.

Kako poteka pridobivanje članov po delovnih kolektivih, še ni znano. Vsekakor pa bodo morali z zbiranjem članov pohišteti vso poverjenika.

Vodice

Godbeno društvo v Vodicah praznuje v nedeljo 30. letnico svojega obstoja.

Kovor

V prostovnem domu je gostovanje v nedeljo igraška skupina KUD »Dobrča« iz Lesa s Petrovičevim komedijo »Vozel«.

Sorica

Prosvetno društvo »Branko Trojter« iz Podbrda je gostovanje v nedeljo na odru našega zadružnega doma z Jurčič-Govekarjevim »Desetim bratom«.

Medved

Med vodico domžalske skupine KUD »Dobrča« iz Lesa s Petrovičevim komedijo »Vozel« je gostovanje v nedeljo na odru našega zadružnega doma z Jurčič-Govekarjevim »Desetim bratom«.

Medtem so marljive kuhanice Elektro-gospodarske šole v Cerknem pitpravile vojnim sirotom odlično kosilo. Po izletu v »Franjo« jim je še poseben tehnik. Čas pred odhodom so porabili malčki za ogled skupnega groba sedemdesetih partizanov, padlih istega dne. Ob grobu je vojne sirote pozdravil predsednik OLO Tolmin. Ceprav je bil tedaj v bolniškem stanju, ga to ni zadržalo, da jim ne bi dokazal svoje ljubezni.

Pred odhodom je star partizan Šuc seznanil kranjske izletnike z borbami v teh krajinah in s požrtvovnostjo vaščanov, ki so si odtrgovali od ust, sa- mo da ne bi bili partizani lačni.

Polni lepih in trpljih spominov so se ponovili proti večeru vrnili domov.

Pred 22. julijem - Dnevu vstaje V partizanski bolnišnici ,,Franja“

je ležala še jutranja megtja, vrhovi gora pa so se srebrili v soncu. Dr. Pancetova je delila med tiste, ki jim vožnja ni dobro storila, zdravila, in jih hrabila. — Kmalu je bilo vse spet čdo in zdravo.

V Cerknem se je hitro raznesla novica, da so prišle partizanske sirote, iz Kranja. Kmalu je bilo okoli avtobusov vse živo otrok in starejših. Sta ženica, ki je prihajala pravkar iz dravnice s polnim načrjem, je drva spustila in pričekala pozdravljati mlade izletnike. Razgovor je postal tako

GLAS GORENJSKE

K STEV. 28.

Priloga za poduk in razvedrilo

11. VII. 1953

ZANIMIVOSTI

POŠIRI NEM-SVETU

Naglo širjenje otroške paralize. Svetovna zdravstvena organizacija je objavila lansko statistiko širjenja paralize v ZDA in zaskrbljeno opozorila na nevarnost vse medicinske ustanove na svetu. V letu 1952 je bilo v ZDA 57.244 primerov otroške paralize, kar je dvakrat več kot leta 1951. V zapadni Evropi pa je bilo 32.000 bolnikov, kar je prav tako dvakrat več kot predlanskim. Težko prizadele so Belgija, Dansa, Nemčija in Nizozemska.

Dvoletni otrok je padel iz 13. nadstropja na se ni bil. Dvoletni Harry Marchall iz New Yorka je sredi junija ponesreči padel skozi okno. Padec je ublažila televizijska antena, ki se je pri 7. nadstropju ovinila okoli otroka in tako zmanjšala bitrost pada. Otrok je padel na mehko, obdelano gredo, polno visokih rož. Zdravniki upajo, da bo mali Harry, kljub počeni lobanji, ostal pri življenu.

Francoski projektil. Francozi so začeli pred kratkim proizvajati prvi dirigirani projektil. Granata ima 1500 km dometa in je namenjena razbijanju in rušenju tankov in oklopnih vozil.

Katastrofa „Globemestra“. Na Japonskem je prisojil 18. junija do največje letalske katastrofe v zgodovini. Transportno letalo „Globemester-1.124“ s sedemčlansko posadko in 120 oficirji in vojaki ameriške armade, namenjenimi s korejske fronte domov na dopust, se je pri mestu Pašikava na Japonskem zrušilo in zgorelo. Nesreča ni nihče preživel. Letalo je vzletelo v deževnem vremenu. Domnevajo, da so se pokvarili motorji. Nekaj minut po strogomlavljaju letala je nad krajem nesreča že krožil helikopter, vendar je pilot javil, da je avion ves v ognju in da ni nihče več živ.

4.000 km plovbe pod vodo. Angleška podmornica „Andrew“ je v začetku junija dosegla svojevrsten rekord. Pod vodo je prevozila ves Atlantski ocean v dolžini 4.000 km. V petnajstih dneh se niti enkrat ni dvignila na površje. „Andrew“ je prvič splavala leta 1940; dolga je 85 m, ima 1620 ton nosilnosti, njena posadka pa šteje 60 ljudi.

Nezvest policijski pes. V Virginiji (ZDA) so nekega policijskega psa na poseben način dresirali. Da bi preizkusili uspeh dresure, so policijski naročili dvema „najzaupljivejšima“ jetnikoma, naj „pobegneti“. Pes bi ju moral izslediti in jima preprečiti pobeg. Žival ima odličen voh in je begunca hitro našla. Za čudo pa je „ubežnikoma“, ki sta zares nobegnila, verno sledila.

20 km po rokah. 20 letni invalid Etien Marcherie je 21. junija ob 7. uri zjutraj odšel iz rodnega mesta Dijon v 20 km oddaljeno mesto Bezan, hoteč postaviti svojevrsten rekord. Namesto po nogah, je hodil po rokah. Noči je vorabil za počitek, podnevi pa je

Mladi invalid je pred 10 leti padel v cirkusu s trapezo in si zlomil gleženj, tako da mu je kasneje ostal negibljiv. Od tedaj se je stalno vadil v hoji po rokah. V tem se je tako izuril, da gre po rokah tako hitro, kakor vsakdo drugi po nogah, le da mora večkrat počivati.

Stroj za odkrivanje laži je dokazal tatvino. V Zadnji Nemčiji je bil pred kratkim Ernest Schneider obdelzen tatvine. Schneider je tatvino zanikal in protostrojno pristal, naj bi s strojem za odkrivanje laži ugotovili njegovo nedolžnost. Strokovnjaki so že večkrat z empiričnim postopkom ugotovili, da stroj za odkrivanje laži registriira pri tistih, ki lažejo, nekakšne psihične defekte. Ker jih je bilo opaziti tudi medtem, ko je Schneider govoril, je sodišče obtožencu odmerilo kazen.

Mlinarjev studenec na

Izredne prirodne zanimivosti, ki bi jih bilo potrebno zaščititi

Okroglem

Ob šumecu Savi, visoko na sončnih konglomeratnih terasah, leži prijetna vasica Okroglo. Vsi jo gotovo poznate po znamenitosti, na videz neznanosti v ozadju v goru »Dobrava«, kjer je prišlo med potemtakom nagnjeni od udobja do hudega boja med trinajstimi partizani in številnimi Nemci. Tudi »Dom slepih« — graščina pokojnega prešernoslovca Toma Zupana — je gotovo vsakomur poznana, saj hodiš sem na oddih slepih ljudje, ki jim je tu res lepo in prijetno.

Cesto ob Savi, pod konglomeratnimi terasami, v senči koščatih borov, smrek, bukev in hrastov, se vije ozek potoček. Domačiti ga imenujejo Mlinarjev studenec, saj teče po Mlinarjevem svetu in naposlед goni mlino. Marsikdo ga pozna po kamnu, imenovanem »lehnjak« ali »apneni maček«, vendar večjemu delu ljudi še ni znan, zato si ga čisto na kratko oglejmo.

Studenec izvira precej niže od Okroglega, izpod mogočnih konglomeratnih teras, in je višinsko oddaljen od Save le nekaj metrov. Pod nepropustnimi konglomeratnimi skladji se nahaja ponekod debela nepropustna plast zelenkasto alljavikasto sive miocenske sivice. Prav zaradi te podlage pride voda lahko na površje. In res je tu skoraj povsod videti izvirke. Verjetno je voda zbrana pod zemljo v Udnem borstu. Od tam si je utrla pot pod zemljo skozi nikeljsko kotlino, kjer je miocenska

podlaga precej globoko, in studemcu kar precej. »Kaj, žičer pri gozdu »Dobrava« globalk?« Še nikoli nisem videl lje kot pri Udnem borstu, in drugega, kot močeradovega vzdolje pod Dobravo. V savski paglavca!« bo mogoče rekel kltimi pa pride na površje. Skladi miocenske sivice so že večkrat potemtakom nagnjeni od udobja do hudega boja med trinajstimi partizani in številnimi Nemci. Tudi »Dom slepih« — graščina pokojnega prešernoslovca Toma Zupana — je gotovo vsakomur poznana, saj hodiš sem na oddih slepih ljudje, ki jim je tu res lepo in prijetno.

Cesto ob Savi, pod konglomeratnimi terasami, v senči koščatih borov, smrek, bukev in hrastov, se vije ozek potoček. Domačiti ga imenujejo Mlinarjev studenec, saj teče po Mlinarjevem svetu in naposlед goni mlino. Marsikdo ga pozna po kamnu, imenovanem »lehnjak« ali »apneni maček«, vendar večjemu delu ljudi še ni znan, zato si ga čisto na kratko oglejmo.

Poglejmo še malo najznačilnejšo floro in favno tega studenca. V topih spomladanskih dneh zapazimo na vlažnih tleh najprej belovetno planinsko mastnico, zanimivo imenovjeno rastlino z mastnimi listi, s katerimi lovijo majhne žuželke. Pozneje je pogost tudi ženklj in mnogo drugih rastlin. Ozrimo se še v studenec.

Poleg drugih zanimivih alg opazimo na miocenski sivici pritrjeno črnoleno algi kladoforu. Tudi živali je v tem

LOVCI NA ČAROVNICE

„Zgodba“ o treh Macih, ali moderna inkvizicija

izdajal: Sovjetski zvezni skriveniški atomski energije, je to hajko razbesnelo do skrajnih meja. Vse vprek se je — popolnoma neosnovano, seveda — otoževalo razne znanstvenike in javne delavce vohunstva. Otoženi so bili Eleonora Roosevelt, Charlie Chaplin, itd.

Popuščanje mednarodne napetosti vsekakor ne vpliva pozitivno na to hajko. Zato ni čudno, da prav McCarthy in McArthur odločno nastopajo proti sklenitvi premirja na Koreji. »Ves svet bo ploskal Sing Man Riju, ker je izpustil ujetnike«, je izjavil McCarthy. McArthur pa je imenja, da je vsako premirje neumnost. »Ko reje je treba zavzeti s silo, je izjavil, znato pa nadaljevati borbo, dokler ne spravimo na kolena tudi Kitajske.«

In komu kioristijo težnje treh Macov, da se mednarodni položaj spet zaostavi? Odgovor je lahek: tistem, ki jih pri delu podpira. Toda njim nasproti stoji ves napreden svet, ki je vsekakor močnejši. Vprašanje je le, kdaj bo senatorju iz Wisconsina in drugim Macom odzvono.

Velik vpliv na vse tri Mace, posebno na Mc Arthurja, pa ima tudi Čang-Kaj-Šek oz. njegova člančna hiša. Z ogromnimi manihancijami in izkoristitvijo kitajskoga ljudstva si je zbral ta trinog fantastično premoženje. V različne kompanije ZDA je že do danes vložil na stotine milijonov dolarjev. Od tod njegov velik vpliv na desno krilo Republikanske stranke, specialno na McArthurja in njegovo družino.

Velik vpliv na vse tri Mace, posebno na Mc Arthurja, pa ima tudi Čang-Kaj-Šek oz. njegova člančna hiša. Z ogromnimi manihancijami in izkoristitvijo kitajskoga ljudstva si je zbral ta trinog fantastično premoženje. V različne kompanije ZDA je že do danes vložil na stotine milijonov dolarjev. Od tod njegov velik vpliv na desno krilo Republikanske stranke, specialno na McArthurja in njegovo družino.

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

McCarthy — je po pisanku angleškega tiska — eksponent velikih kompanij srednjega Zahoda. V zadnjih štirih letih je dobil od teh kompanij več kot četrtek milijona dolarjev vohunstva. Nek ameriški člani pišejo, da McCarty dobiva od velikih trustov in kompanij vsak dan poldruži tisoč dolarjev (pričutno pet delavskih meseciščnih plač). Vneto ga podpira tudi katoliška cerkev s kardinalom Spellmanom na čelu.

Velik vpliv na vse tri Mace, posebno na Mc Arthurja, pa ima tudi Čang-Kaj-Šek oz. njegova člančna hiša. Z ogromnimi manihancijami in izkoristitvijo kitajskoga ljudstva si je zbral ta trinog fantastično premoženje. V različne kompanije ZDA je že do danes vložil na stotine milijonov dolarjev. Od tod njegov velik vpliv na desno krilo Republikanske stranke, specialno na McArthurja in njegovo družino.

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Vsi trije Maci često uporabljajo besedilo »plačan agent«. S tem besedama poskušajo one mogočiti vse svoje politične nasprotnike. Toda ne bi morda ta etika pustila najbolj prav njim samim?

Kaj si želijo kranjske žene

Rezultati ankete, ki jo je razpisal mestni odbor AFŽ Kranj

Da bi dodatak spoznal življe, si želi 328 žena. Dalje bi se raje kranjski žena in pravilno de izpopolnile v reji malih ženskih usmeril svoje delovanje, je vali, v pripravljanju toplih razpresa anketo v 20 vprašanjih, itd.

Zdravstvena predavanja naj bi zajemala predvsem vprašanja osebne higiene, krvavitev in rakastih obolenj, tuberkuloze, spolnih bolezni in spolne vzgoje, bolniške nege, nalezljivih bolezni ter zaščitnega cepljjenja. S tem, da bi bila zdravstvena predavanja po terenih, in to v večernih urah, se strinja 429 žena. Žele si jih zlasti v zimskem času.

Ljudska univerza naj bi po mnenju kranjskih žena vnesla v svoj bodoči program več predavanj o vzgoji mladih, vedenju ter več zdravstvenih, gospodarskih, političnih in znanstvenih predavanj. Le-ta naj bi ne bila preveč učena in polovico so jih postale žene z osnovnošolsko izobrazbo, ostale imajo večidel srednješolsko izobrazbo, akademsko pa le tri.

Anketa se je obnesla in bo lahko koristila tudi Zavodu za napredok gospodarstva v Ljubljani, ki se resno bavi s problematiko vseh 430.000 gospodarstev, kolikor jih je v Sloveniji.

Kranjske žene si žele vsaj enkrat mesečno gospodarskih predavanj. Predvsem jih zanima konzerviranje sadja in zelenjave, pravilno serviranje in pripravljanje mize, lepo vedenje in pravilno pranje perila. Na 74 anketalnih listih je izražena želja po kuhrskega tečaju, na 62 po šivalnem tečaju in na 53 po posebnem tečaju za vkuhanje zelenjave in narodov in sodobne problema.

Predavanj o vrtnarstvu

vo pa je, da žena ne zaražajo predavanja o umetnosti, šolstvu ipd.

Z vgojnimi ustanovami in uslužnostmi podjetja v Kranju žene niso zadovoljne. Večina je mnenja, da je premalo vrtev za predšolsko decjo in otroških igrišč z nadzorstvom. Žele skoli ali več uslužnostnih podjetij, predvsem pralnic, kralanic in šivalnic, ki pa naj bi dela usluge po zmernejših cenah, kakor jih delajo že obstoječa tovrstna podjetja. Gledate trgovskega poslovanja so mnenja, da je nujno izboljšati promet z mlekom in belo moko ter cene nasprolaj vsaj za 5% znižati.

Življenje malčkov naj bi bogatili z ureditvijo lutkovnega gledališča v Kranju, z mladinskimi knjižnicami, z organiziranjem interesnih krožkov, in gledališčni predstavami za otroke.

Kaj bero kranjske žene? V glavnem le dnevno časopisje, predvsem Slovenski poročevalci, dalje Glas Gorenjske, Delavska emocijnost, PIP. Našo ženo in Tovariša. Nekatera žene so izjavile, da ne bero nobenih revij v časopisov, ker nimajo časa.

Iz podatkov o branju leposlovnih knjig je videti, da kranjske žene res malo bero. Največ jih prebira knjige Prešernove družbe. Pač pa pridno zahajajo v kino, gledališče ter na različne akademije in razstave. Od žena, ki so odgovore na anketo, jih je 254 včlanjenih v AFŽ, 215 v SZDL, 108 v ZSS, 148 v RKS, 61 v ZB, 22 v Svobodo, medtem ko jih je v drugih družtvih in organizacijah zelo malo.

Razpisovalec ankete bo žele žena upošteval in s pomočjo drugih družbenih organizacij na jesen in na zimo osnoval več izobraževalnih oziroma gospodarskih tečajev po tovarnah in izven nje. Tečaje naj bi vodile gospodarske učiteljice, ki jih ima Kranj 4. Dve od njih sta zaposleni na osnovni šoli, zato jih bo skušal Mestni odbor AFŽ razbremeniti tega dela. — Da bo obisk v tečajih množičen, bodo začele žene že sedaj agitirati za vključitev.

Postani član Prešernove družbe

Svilena popoldanska obleka z globoko zalikano gubo na sprednjem delu krila in včitim žepi

Zakletu hiša

Ariel Kassack:

Zakaj nam ni Marga povedala, kaj je bilo v pismih? Zakaj nas je vse spodila iz sobe? Zakaj jih ni več imela, ko je prišla k nam? Bert, jaz se bojim. —

— Pojdiva, iščival — odgovori Bert in stisne dekletove mrzle prstke.

Končno sta jih našla v Margini škatli za klobuke. Skrita so bila čisto na dnu med ovojem.

Nekoliko primitivna tehnika — zamašma King in izroči pisma Evici. Na desnem vogalu vsakega pisma, kamor običajno lepimo znamke, je bil z rdečim pastelom napisan datum. Bert jih je uredil: 28. 11., 25. 12., 1. 1.

Vsa tri pisma so bila naslovljena na gospodino Mary Cooper.

— To je Jackova edina sestra. — reče Evica. — Čudno pa je, da ni v naslovu naveden kraj. —

— Meni se na zdi čuden ta napis s pastelom. — odvrne Bert.

— Jack vedno piše z rdečim pastelom. To je njegova stara navada — nove Evica.

— Pisava je torej njegova? —

— Da, že od daleč bi jo spoznala. Toda kaj je v pismih? Bert polegne prvi list iz ovtika in prečita:

28. novembra

Draga sestrica,
vem, da ti dolgo nisem pisal. Toda ne moreš si mislit, koliko dela sem imel. Tudi danes ti ne morem pisati kaj več. Moja žena je bila bolna. Zdi se, da ni nič posebnega, vendar mi ujena bolezen ne da miru. Mislim, da niti zdravnik ni ugani, kaj je. Upajmo,

Komaj so se odpeljali, je prišel skozi vrata Gardnerjeve hiše Bert King in se napolil k Margini vili, kjer ni bilo več nobene luči. — Postrežnice ni več. — zamrmra King in s svojim univerzalnim ključem odklene vhod. Previdno odpre vrata in se še previdno povzpne po stopnicah v prvo nadstropje. Izpod vrat Marginine spalnice je prihajal tračec svobobe. Bert negiven obstane. V sobi se je nekdo neskončno previdno premikal, odpiral in zapiral predale.

— Tat?

Bert sunkovito odpre vrata. Evica Gardner plane s krikom na noge.

— Dober večer — reče King. — Mislim sem, da je šla Evica spati. —

— Zival! Skoraj bi umrla od strahu, — odvrne dekle. — Jaz imam vsej izgovor, ker sem Marginina sestra, toda vi, vi ste čisto navaden vohun, vi Bert King!

Bert je ostromel.

— O, ti vražji hudiček, torej ste me spoznali — vzklikne občudjujoče.

— Seveda! Nekoč sem poslušala neko vaše predavanje o kriminalistički. Neznano ste bili tedaj zanimivi. Prepričana sem bila, da ste najlepši človek na svetu. A kaj hočete: Sic transit gloria... No, nikar ne delajte tako resnega obraza! Ne bom vas izdala!

Bert King jo odločno potegne k sebi in krepko poljubi na usta.

— Ej — zakriči Evica, ko pride do same. — Za danes dovolj. Misliš na pisma? Edino bitje, komur lahko zaupam, ste vi.

Otroka na sonce in svež zrak

Mnoge matere se boje izpostavljati otroke soncu in čistemu zraku, čeprav je to za otrokovo zdravje in razvoj nujno. Seveda pa ne smemo pretiravati in pustiti otroka ves dan na soncu; upoštevati moramo pač njegovo starost.

Novorojenčka nesemo že po nekaj dneh na zrak, ne smo pa še pustiti do njega sonca. Tri do štiri meseca star dojenček mora biti vsak dan 2 do 3 ure na svežem zraku. Najbolje vedno ob istem času: bolj zgodaj zjutraj in proti večeru, ko ni močnega sonca.

Enoletni otrok naj pri jutranjem sprehodu spi, pri popoldanskem pa naj v vozičku sedi in opazuje svet. Ko ima otrok leta in pol, naj bo po možnosti ves dan na prostem: na vrtu, dvorišču ali terasi. Ko doseže temperaturu 22 stop. C, privočimo otroku zračne kopeli, ki obstoje v tem, da otroka kratek dnevno slečemo in ga načaja pustimo najprej za 15 minut v senči in potem vsak dan za 5 ali 10 minut več; po 5 dneh pričnemo s sončenjem, ki naj traja prvi dan 3 do 5 minut dopoldne in popoldne.

Dobro je, da otroke med sončenjem oblivimo z vodo, segrejmo na soncu; večletne otroke pohvalijo in nagradijo.

pa že lahko kopamo v morju, rekel ali v koritu.

Svež zrak in sonce krepita otrokom fizično odprtost, obenem pa pridobiva otrok med sončenjem vitamin D, ki je tako zelo potreben za njegov razvoj.

Nekaj nasvetov

za naše otroke

1. Kadar si namenjen mimo na novo pobaranih hiš, se oboroži z barvastimi svincniki ali kredami in ogljem. Okrasil zidove z najrazličnejšimi umetninami, s svojimi imenom in imeni prijateljev, za kar ti bodo hišni gospodarji iz srca hvaležni!

2. Ko dirja po ulicah, po stoj pred vsako hišo, odprti hitro večna vrata in zatuli v veko, potem pusti vrata odprta in naglo zdirja dalje. Tako bo najbolj nazorno dokazal svojo olikanost.

3. Ce bi te kdo zaradi »jušašča« nahrušil, mu zabrusi v obraz: »Kaj vas pa to briga!«

4. Po možnosti razbij čimveč šip in obcestnih žarnic!

5. Ko prideš domov, se pojavili pred starši s svojimi hrabrimi dejanji in zahtevami. Dobro je, da otroke med sončenjem oblivimo z vodo, segrejmo na soncu; večletne otroke pohvalijo in nagradijo.

O negi čevljev

Tudi čevlje moramo negovati, če hočemo, da dolgo ne izgube lepih oblik in da dalj časa trajajo.

Ko čevlje sezujemo, jih najprej temeljito prezracimo in, če se nam noge potijo, osušimo. Moker ali vlažen čevelj napolnilo s papirjem in ga postavimo na toplo, da bo čimprej suh. Sele potem ga damo na kopito.

Očistimo najprej podplate in pete, potem gornje dele. Mokro blato odstranimo z vlažno krpa ali gobo, suho pa z ostro krtačo. Nato namažemo obutev s kremo in jo pustimo toliko časa, da se loščilo dobro vpije v kožo. Za loščenje uporabljamo mehko krtačo.

Vsake 4 mesece čevlje temeljito očistimo z bencinom ali mlačno milinicu, da odstranimo vso staro pasto. Nato jih takoj namažemo z mešancem ribega in drevesnega olja (Baumöl). Čez nekaj ur jih namažemo spet s pasto in skratchmo s krpo ali mehko krtačo. Tako bomo očistile predvsem črne čevlje in svežje.

Tako bomo očistile predvsem črne čevlje in svežje.

Rumene čevlje temeljito očistimo s čistim bencinom ali limonovim sokom. Mastni made-

ži bodo izginili, če jih bomo prekrile z debelo plastjo z benzincem pomešane magnezije in pustile, da se mešanica na čevlju posuši. Potem obutev skratchmo, če je madež zelo trdro, vratim, ponovimo postopek 2 do 3 krat.

Gumilaste čevlje operemo z vodo in namažemo z ojem. Poleti jih shranimo v vreči ali v starih volnenih nogavicah, ki smo jih preprekle z glicerinom.

Smučarske čevlje moramo pogosto namažati z vezelinzo za nego poti.

Lakaste čevlje lepo osnažimo s sokom rdeče čebulje, z mlekom ali beljakom. Nato jih namažemo z belo kremo in zdragnemo s svetleno krpo. Če nismo kopili, moramo lakaste čevlje vedno, ko jih sezujemo, napolniti s papirjem ali staremi krpami.

Bele kožnate čevlje lepo očistimo z magnezijo in bencinom.

Za kratek čas

Otroška

Gozdni čuvaj: »Le pojda, samo da mi ne odlomita nit in ene veje!«

Kratkohlačnika: »Tovariš, ne bova je ne, saj imava žago v vreči.«

— V naglici, — ponovi Evica, — v naglici, a datum 25. decembra. Kako naj Jack ve, da se bo Margi stanje poslabšalo, ko vendar ni bolna. In kar dva meseca naprej!

— Dobro bi bilo, da prečitava tretje pismo, — pripomni Bert. Pribere ga in izroči Evici, ne da bi kaj rekel. Ko jebral, so se Evici oči vedno bolj sirile. Začela se je tresti. V pismu je bilo napisano:

1. januarja.

Sestrica moja — umrla je. Danes je izdihnila. Moje žene ni več, kakor da bi je nikoli ne bilo. Njenih poslednjih trenutkov ... ne, ne morem ti jih popisati ... Ne morem več pisati. Pridi k meni, če moreš!

Jack.

— Nikar sedaj, dragica, — je zamrmral Bert in zgrabil Evico, ki so se ji udirala tla pod nogami.

— Toda kaj naj to pomeni? — zajoče deklica.

Bert položi pisma natanko tja, kjer jih je dobil, ugasne lučko in odpelje Evico iz sobe.

V pritličju vstopita v Jackovo knjižnico.

— Kje je tista knjiga, iz katere so padla pisma? — vpraša Bert. Naša sta jo na polici.

Knjiga je še nova. Platnice niso obrabljene, strani so popolnoma čiste, ugotovi detektiv.

— Naslov? — vpraša Evica.

— Nauk o strupih*, spisal ... —

— Nauk o strupih? — Evica ie z grozo ogledovala knjigo.

Bert je počasi listal. V knjigi je bilo zaznamovano eno samo samce mesto. Bert je pričel pazljivo brati.

— Toda čemu naj bo Jacku knjiga o strupih? — vpraša Evica nestrpno.

— Tole mesto govorji o uporabi arzenikal. Formula, smrtni učinek, prekabil, predpisane doze, bolezni, ki izvirajo iz zastrupitve z arzenikom, sredstva proti zastrupitvi. —

25. decembra

Sestrica moja,
ne bi te rad vzmimirjal, toda drugače ne gre. Pri nas je hudo. Moji ženi se je stanje zelo poslabšalo. Težko je bolna. Trudimo se, da bi storil vse, kar je mogoče.

V naglici — tvoj Jack.